

„Galvų medžioklės“ sezonas tik prasideda ⁽⁷⁾

2009-02-14 09:09

Ieva Barauskaitė | Alfa.lt

A+A-

AFP nuotr.

Kai Lietuvos darbo biržų koridoriuose rikiuojasi žemos kvalifikacijos darbo ieškančių žmonių eilės, tai lengva pastebėti ir suprasti: didelė dalis įmonių išgyvena sunkius laikus, šalies vidaus ekonomikoje tvyro įtampa. Dažnas skundžiasi: sunkmetis skaudžiausiai kerta vargingiausiems ir silpniausiems. Vis dėlto, ekspertai pastebi, kad neramumai neaplenkia ir aukščiausiojo sluoksnio darbuotojų – vadovų ir direktorių. Tam yra savų priežasčių.

Pasaulinės vadovų paieškos kompanijos „Amrop Hever group“ atstovybės Lietuvoje vadovas Audrius Šošas pasakoja, kad įmonių vadovai, akcininkai, valdybos nariai turi nuolat ieškoti būdų efektyvinti veiklą ir gerinti valdymą. „Sunkmečiu tai paaštrėja, tampa dar aktualiau“, - pabrėžia A. Šošas.

Anot A. Šošo, įmonių vadovybės priima įvairių sprendimų dėl valdymo gerinimo: „Kartais vietoje vieno aukštesnio lygio vadovo ima dirbti du žemesniojo lygio vadovai arba tų dviejų žemesnio rango vadovų pareigas atlieka vienas žmogus. Yra toks reiškinys kaip prastas pareigų vykdymas (angl. low performance) – tada tenka ieškoti būdų kaip jį įveikti.“

„Galvų medžioklė“ užsiimantis vadovas pastebi, kad įmonių valdymo gerinimo darbai turi vykti nuolat, bet priduria, kad jų aktualumas dabartinėje ekonominėje terpėje yra sustiprėjęs. „Vadovų poreikis rinkoje yra aktyvus, bet didelio pakilimo nėra. Viskas taip pat, kaip ir praėjusiais metais.“

A. Šošas atkreipia dėmesį, kad patys žmonės, ieškantys darbų, dabar ieško įdomesnių darbų, kuriuose galėtų geriau save realizuoti. „Kai kuriems sunkmetis yra galimybių metas, ir nors tai ekonominio sulėtėjimo laikotarpis, galima rasti labai įdomios veiklos“, - sako vadovas.

Žinoma, būdų pagerinti įmonės veiklos rezultatus yra įvairių. Tai ir kaštų kontrolė, ir verslo rizikų valdymas, ir valdymo strategijos, efektyvumo patikrinimas. Ne visi šie veiksmai verslui padės, jei jis pernelyg arti bedugnės krašto. „Jei įmonė prieina tą savo veiklos etapą, kai tampa aktualu išgyventi, esama ant ribos prie bankroto, vadovų keitimas niekuo nebus padės“, - sako A. Šošas.

Eksperto pastebėjimu, kompanijos, kurios ryžtasi keisti aukščiausio lygio vadovus, pateikia labiau apibrėžtus, konkretesnius reikalavimus, nei anksčiau. „Kompanijų reikalavimai vadovams tampa labiau specifiniais. Vadinamasis „pozicijos profilis“ sudaromas komplektiškesnis – vadovo kompetencija turinti būti plati, bet reikalaujama patirčių kokioje nors konkrečioje srityje.“ A. Šošas, sako, kad labiau ieškoma vadovų, kurie būtų turėję įmonių pertvarkymo, restruktūrizavimo patirties.

Su sunkumais įmonėje gali susidoroti ne kiekvienas. Neretam gali pritrūkti ryžto atsisakant lojalių įmonės darbuotojų, griežto kumščio derybose su tiekėjais, o kartais ir netradicinio mąstymo ieškant kelių iš aklavietės. A. Šošas komentuoja, kad šiuo metu išties dairomasi tam tikros „svorio kategorijos“ vadovų: „Ieškoma ryžtingo, nebijančio priimti teisingus, nepopuliarius sprendimus, patyrusio, atkaklaus žmogaus, kuris žino, kokį turi tikslą, ir nebijo priimti tokių sprendimų, kurie padėtų to tikslo pasiekti.“

Vis dėlto, ekspertas nemano, kad sunkmečiu užvirsiąs vadovų kaitos įkarštis. „Aktyvumas rinkoje yra, bet pliūpsnių tikrai nesitikime“, - sako jis.

Advokatų kontoros „Devyžis ir partneriai WILL“ teisininkas Paulius Docka, priešingai, ateityje išvelgia didelę įmonių vadovų kaitą. „Logika tokia –kokius septynis metus truko pakilimas, įmonės džiaugėsi didelėmis apyvartomis, dauguma akcininkų manydavo uždirbantys pakankamai, kad galėtų pasitraukti iš aktyvaus verslo valdymo ir pasisamdyti profesionalius specialistus. Dabar, kai pelnai ir apyvartos mažėja, visi sukrunta, pamato, kad tie profesionalūs specialistai brangiai kainuoja ir neretai patys grįžta prie įmonės vairo“, - apie naujas tendencijas kalba P. Docka.

Teisininkas, susiduriantis su įmonių bankroto bylomis, pusiau juokais, pusiau rimtai kalba, kad tokiuose procesuose reikšmės turi ir nacionaliniai papročiai: „Kitas dalykas yra lietuvių mėgstamas žaidimas „ieškok kaltų“. Akcininkai ieškos priežasčių, kodėl verslas ėmė strigti, o mūsų įstatyminė bazė yra tokia, kad už viską atsakingas įmonės vadovas – ar tai būtų generalinis direktorius, ar koks kitaip vadinamas postas. Jo atsakomybė prieš akcininkus, bendrovę – absoliuti“, - aiškina P. Docka.

Teisininkas spėja, kad akcininkai pradės klausinėti vadovų, kaip buvo ruošiamasi krizei. „Daug kas turėjo didelių lūkesčių, tikėjosi pelnų, o kai lūkesčiai nesipildo...“, - apie kaltų ieškojimą kalba P. Docka.

Jo žiniomis, šalyje buvo nemažai atvejų, kai įmonės direktorius įsiteigdavo tokia pat veikla užsiimančią įmonę ir tokiu būdu pakenkdavo savo vadovaujamai įmonei, o kai kuriais atvejais ir „išsivedavo“ į ją visą klientūrą ir net darbuotojus. „Vien Vilniaus apygardos teisme tokio pobūdžio bylų dabar apie 20“, - išvalgomis dalijosi teisininkas.

Pasak P. Dockos, Vakarų Europoje tarp akcininkų pasidarė populiariu samdyti teisininkus, auditorius, kurie patikrintų įmonės veiklą. „Ar sąžiningai elgėsi, valdė, ar nepirko paslaugų per didelėmis kainomis“, - galimus pažeidimus vardija teisininkas.

Kalbėdamas apie tokias priežastis skubiai keisti įmonės vadovus, P. Docka pridūrė: „Tie (akcininkai), kurie jau pasitikrino, vaikšto nustebę, tikrai nemaloniai nustebę...“

Mažai tikėtina, kad net ir sunkiausiais ateinančių metų momentais į darbo biržų langelius ims belstis aukščiausio lygio vadovai, bet pokyčių įmonių valdymuose bus – ir dėl galimai nelegalios veiklos, ir dėl akcininkų veiksmų, o kartais, tikėkimės, ir dėl žmonių siekio užsiimti jiems įdomia veikla.